

SZAKMAI TÁJÉKOZTATÓ — VÉDŐNŐI ELLÁTÁS

Védőnőknek

Párkapcsolati erőszak a védőnői gondozásban

Otthoni környezet · Terhesség · Bizalmi kapcsolat · ⚠ **Magas kockázat**

A védőnő gyakran az egyetlen szakember, aki rendszeresen, otthon, a partner távollétében találkozik a nővel és a gyermekkel.

A terhesség és a kisgyermekes időszak a párkapcsolati erőszak egyik fokozott kockázatú szakasza — a védőnő felismerheti a jeleket.

01**MIÉRT FONTOS?**

- A védőnő rendszeresen, otthon találkozik a nővel és a gyerekekkel — gyakran a partner távollétében. Ez olyan rálátás, amit más szakember ritkán kap meg. [\[WHO Clinical Handbook\]](#)
- A terhesség és a kisgyermekes időszak a párkapcsolati erőszak egyik fokozott kockázatú szakasza — az erőszak ilyenkor gyakran kezdődik vagy súlyosbodik. [\[WHO\]](#)
- Az otthoni környezet közvetlenül megmutatja a kontroll jeleit: ki dönt, ki beszél, milyen a hangulat a partner jelenlétében. [\[UK Home Office\]](#)
- A gyermek akkor is érintett és veszélyeztetett lehet, ha az erőszak közvetlen célpontja nem ő, hanem a gondozója. [\[1997. évi XXXI. tv.\]](#)
- A gyermek veszélyeztetettsége szempontjából nem az számít, ki az elkövető, hanem hogy a gyermek vagy a gondozója bántalmazásnak van kitéve — ez önmagában megalapozhatja a gyermekvédelmi szempontú mérlegelést.
- A bizalmi kapcsolat, ami a védőnői munka alapja, lehetővé teszi, hogy az érintett előbb merjen megszólalni, mint máshol.

A védőnő nem nyomoz és nem diagnosztizál — de lát, kérdez, dokumentál és továbbirányít. Ez sok esetben már életet menthet.

02**MIRE FIGYELJEK?****AZ ÉRINTETT ÉS A KÖRNYEZET JELEI**

- Terhesség alatti vagy szülés utáni sérülések, különösen a has, mell, kar területén. [\[WHO\]](#)
- Késleltetett vagy kihagyott terhesgondozás, védőnői látogatások halogatása.

AZ ELKÖVETŐ ÉS A KONTROLL JELEI

- A partner jelen van minden látogatáson — válaszol az anya helyett, megszakítja. [\[UK Home Office\]](#)
- Az anya a partnerre pillant válaszáadás előtt, vagy a jelenlétében mást mond.
- A partner kontrollálja a gyermekgondozást, a pénzt, az anya mozgását, kapcsolatait.

- Szorongás, kimerültség, lehangoltság — a szülés utáni időszakban túl is mutathat a „babablues”-on. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)
- Az anyának nincs hozzáférése a saját pénzéhez, irataihoz, telefonjához.
- Korábbi kapcsolatok elvesztése — a családtól, barátoktól való elszakadás, amelyet a partner befolyásol vagy erősít.

- A partner kontrollálja vagy akadályozza a fogamzásgátlást, a gyermekvállalással kapcsolatos döntéseket, vagy szexuális nyomást gyakorol. [\[WHO\]](#)
- A partner ellenőrzi a telefonját, üzeneteit, hol tartózkodik, vagy az online kapcsolatait.
- Az anya ismételten magára vállalja a felelősséget a partner viselkedéséért, vagy igyekszik annak magyarázatot találni.

A nyugodtabb időszakok nem feltétlenül jelentik, hogy az erőszak véget ért — az erőszak ciklikus.

03

MIT KÉRDEZZEK?

Rövid · Biztonságos · Nem vádló · Partner nélkül

A négy szemköztí beszélgetés a védőnői látogatás természetes része lehet — így nem kell külön indokolni a partner kiküldését.

- Hogy érzi magát otthon? Biztonságban van?
- Hogyan oszlanak meg a döntések otthon — például a pénzről, a baba körüli teendőkről?
- Van, akihez fordulhat, ha nehéz a helyzet?
- Előfordult-e, hogy valaki bántotta, vagy megijesztette — a terhesség alatt is? [\[WHO\]](#)
- Előfordult-e, hogy valaki a nyakát szorította, vagy nehezen kapott levegőt? — fojtogatás magas kockázati jel. [\[Campbell et al. 2003\]](#)

Nem kell kimondatni a szót, hogy „bántalmazás”. Elég, ha az anya érzi: itt biztonságosan beszélhet.

04

MIT TEGYEK?

- Dokumentáció — a megfigyelt jelek, sérülések leírása, dátummal, az anya szavaival idézőjelben, a tények és a feltételezések, értelmezések elkülönítésével. [\[WHO Clinical Handbook\]](#)
- Trauma-tudatos, ítélkezésmentes hozzáállás — az anya tempójának tiszteletben tartása, a kontroll nála hagyása. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)
- Segítségkérő elérhetőségek diszkrét átadása — például a gyermekegészségügyi anyagok közé rejtve, ha a partner jelen lehet.
- Irányítás: OKIT, Áldozatsegítő Szolgálat, NANE — a védőnő nem vállalja át a kríziskezelést, de hidat épít a segítséghez.
- Gyermekvédelmi jelzés, ha a gyermek veszélyeztetettsége felmerül. A jelzés a védőnő törvényi kötelezettsége és lehetősége is. [\[1997. évi XXXI. tv.\]](#)
- Együttműködés a háziorvossal, házi gyermekorvossal és a gyermekjóléti szolgálattal — a védőnő gyakran a jelzőrendszer első láncszeme.

A gyermekvédelmi jelzés nem az anya elleni lépés — a cél a gyermek és az anya biztonsága együtt. A gyermek biztonságának védelme nem jelentheti az anya hibáztatását az őt érő erőszak miatt: a párkapcsolati erőszakért elsődlegesen az elkövető felelős.

05

MIT NE TEGYEK?

- ✗ Érzékeny kérdéseket feltenni a partner jelenlétében.
- ✗ „Biztos csak a babával való fáradtság, majd elmúlik.”
- ✗ Megítélni vagy számonkérni, miért nem lép az anya — a kilépés folyamat, és a legveszélyesebb időszak is lehet.
- ✗ A jelzést fenyegetésként kommunikálni az anya felé.
- ✗ Magára hagyni a gyanús jeleket dokumentálás nélkül.
- ✗ Az anya helyett dönteni — a tempóját és a döntéseit tisztelni kell.

06

⚠ MAGAS KOCKÁZAT — AZONNALI CSELEKVÉS

AZONNALI INTÉZKEDÉS SZÜKSÉGES, HA AZ ALÁBBIK BÁRMELYIKE FENNÁLL

- Fojtogatás — a gyilkossági kockázat többszörös emelkedése, külső nyom nélkül is. [\[Campbell et al. 2003\]](#)
- Halálos fenyegetés (akár közvetlenül, akár burkoltan megfogalmazva). [\[EU 2024/1385\]](#)
- Fegyverhez való hozzáférés vagy fegyverrel való fenyegetés. [\[National DFV Bench Book\]](#)
- A gyermek fenyegetése, bántalmazása vagy közvetlen veszélyeztetése. [\[1997. évi XXXI. tv.\]](#)
- Terhesség alatti bántalmazás vagy az erőszak eszkalációja. [\[WHO\]](#)
- Szakítás / elköltözés utáni fokozódó zaklatás, követés. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Az erőszak gyors eszkalációja vagy egyre gyakoribbá válása. [\[National DFV Bench Book\]](#)

A fojtogatás a későbbi súlyos vagy halálos erőszak egyik legerősebb ismert kockázati indikátora. [\[Campbell et al. 2003\]](#)

07

SZAKMAI HÁTTER

Egészségügyi és klinikai iránymutatások

[WHO Clinical Handbook – Responding to IPV](#)

IPV-felismerés, kérdezés, dokumentáció az ellátásban.

[WHO – Responding to IPV](#)

Terhesség alatti erőszak, fokozott kockázat, anyai és gyermek-egészség.

[NICE NG116](#)

IPV-felismerés és beavatkozás az egészségügyi ellátásban (UK).

Gyermekevédelem, kockázat és nemzetközi jog

<u>1997. évi XXXI. törvény</u>	Gyermekevédelmi jelzőrendszer, a védőnő jelzési kötelezettsége.
<u>Campbell et al. 2003</u>	Fojtogatás — a gyilkossági kockázat többszörös emelkedése (AJPH).
<u>UK Home Office – Statutory Guidance</u>	Coercive control: izoláció, gazdasági és gyermekgondozási kontroll.
<u>EU 2024/1385</u>	Áldozatvédelem, az egészségügyi ellátók kötelezettségei.
<u>Isztambuli Egyezmény</u>	Egészségügyi ellátás és IPV — nemzetközi standard.
<u>CEDAW GR35</u>	Állami egészségügyi kötelezettségek, nők elleni erőszak.

Megjegyzés: Magyarország az Isztambuli Egyezményt aláírta, de nem ratifikálta. Az itt hivatkozott standardokat az EU 2024/1385 irányelv és a CEDAW egyezmény azonos tartalommal írja elő.

OKIT (állami krízis)	06 80 20 55 20
Áldozatsegítő Központ (ÁSK)	116 006
Rendőrség / távoltartás	112
NANE	06 80 505 101
Patent (jogsegély)	06 80 80 80 81

A védőnő bizalmi kapcsolata és otthoni jelenléte olyan rálátást ad, amit más szakember ritkán kap meg.